

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*

Promotion of Political Participation in The Democracy System of
Local Administration Department Officer

ธเดช ชวัลลักษณ์

Thadeth Chawanlak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Tmgame1234@hotmail.com

๘-----๘

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย ควรส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสิทธิและเสรีภาพ ควรให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การส่งเสริม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย

* Received May 3, 2021; Revised May 26, 2021; Accepted May 27, 2021

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the Promotion of Political Participation in the Democracy System of Local Administration Department Officer, using Mixed Methods. Findings were level of people's opinion on the Promotion of Political Participation in the Democracy System. The overall picture is in the middle level in every aspect. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that the sovereignty of the people. The government should encourage people to get involved and participate in various activities of the society regarding the principle of rights and freedom. Dissemination through media, etc.

Keywords: Promotion; Political Participation; Democracy System

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยก่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยพัฒนามาจากรูปแบบการปกครองมาจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 จนกระทั่ง พ.ศ. 2475 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองจะมากหรือน้อยนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้นำว่ายังขาดความรู้ทางการเมืองมากน้อยเพียงใด บางทีมีการผูกติดการเมืองกับวัตถุนิยมเข้ามามีบทบาทบ้างเพื่อที่นำมาแลกเปลี่ยนประโยชน์ของประชาชนทั้งชาติอยู่ จะเห็นได้อย่างชัดเจน คือก่อนการเลือกตั้งจะมีการซื้อเสียงจนทำให้เกิดเป็นค่านิยมที่ผิดเพี้ยนไปแล้ว ซึ่งจะมีคำที่ฮิตติดปากคือ “เงินมากก็กา” ซึ่งมันเกิดขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จนสิ่งเหล่านี้เป็น

บทสรุปของประชาธิปไตยแบบไทย แต่ไม่มีมาค้ำถึงปัจจัยอื่น ๆ การศึกษาของผู้นำก็เป็นตัวแสดงให้เห็นว่าผู้นำสามารถทำได้โดยไม่ต้องมาพึ่งปัจจัยทางด้านเงิน(ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2543) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงถือเป็นบทบาทที่สำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงสุด และยังเป็นการที่จะสะท้อนถึงอำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง และรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีการกำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2548)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นสำคัญเพราะอยากทราบว่าเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เฉพาะส่วนกลาง ซึ่งเป็นแกนนำให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยที่เริ่มจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ เป็นต้นแบบในการปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 707 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ และด้านช่องทางการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ มีปัญหาคือ การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย โดยเสนอแนะแนวทางคือ ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม มีปัญหาคือ ติดภารกิจด้วยการะประจำวันทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ โดยเสนอแนะแนวทางคือ ควรเพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมมาก

ขึ้น ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม มีปัญหา คือ ไม่มีส่วนในการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การรณรงค์การเลือกตั้ง โดยเสนอแนะแนวทางคือ ควรเพิ่มช่องทางให้มีกิจกรรมส่งเสริมทางการเมืองการเลือกตั้งมากขึ้น ด้านช่องทางการสื่อสาร มีปัญหา คือ การรณรงค์เชิญชวนเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ หรือการแสดงความคิดเห็นต่างๆ มีน้อย โดยเสนอแนะแนวทางคือ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมมากขึ้นและอย่างทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัฒน์ ผาสุโก, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัด สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

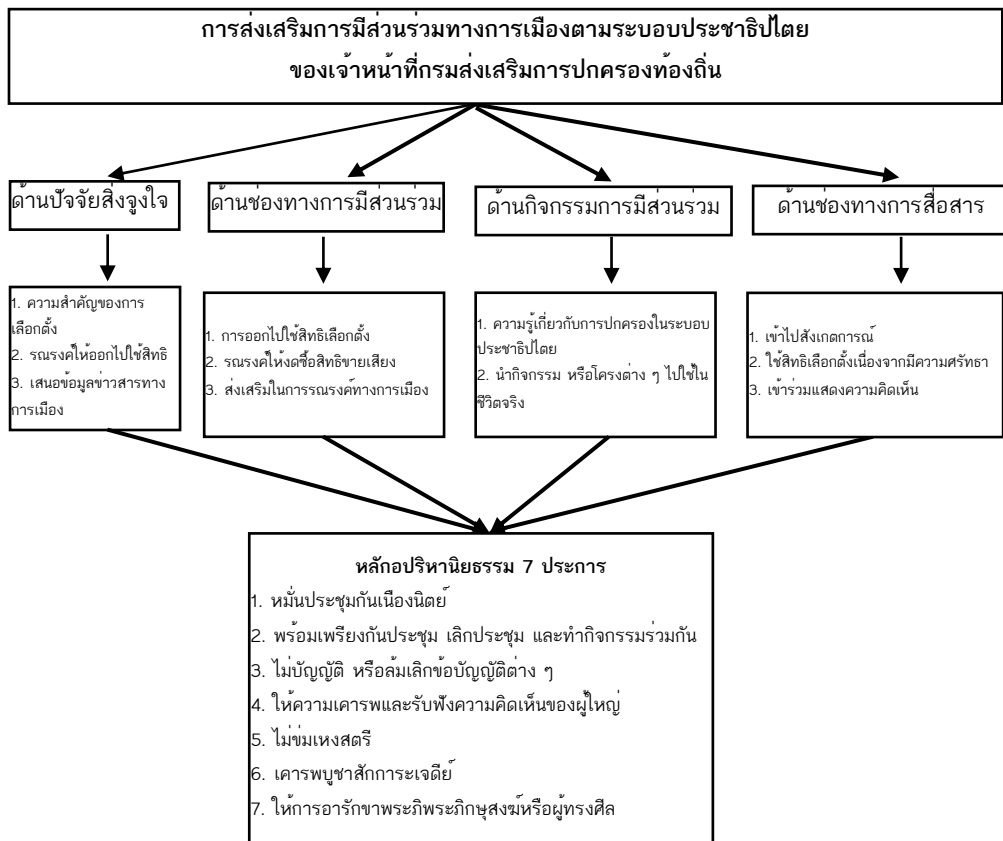
2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ แพนพา, (2544) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของประชาชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในระดับปานกลาง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ มีปัญหา คือ การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย จึงอภิปรายได้ว่า ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากขึ้น การกิจประจำวันทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ควรเพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ควรการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม ควรเพิ่มช่องทางให้มีกิจกรรมส่งเสริมทางการเมืองเลือกตั้งมากขึ้น การรณรงค์เชิญชวนชวนเลือกตั้ง ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมมากขึ้นและอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัฒน์ ผาสุโก, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” สามารถสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อทำให้เกิดการตระหนักถึงการเข้ามาเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและหน่วยงานต่างๆในการรณรงค์ให้เข้ามามีบทบาททางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยและทำให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความสำนึกในการออกมาร่วมกันรณรงค์โดยตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ได้มีการกำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญบัญญัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ ควรมีการส่งเสริมการเลือกตั้งให้มีความสำคัญตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความเต็มใจ

3) ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4) ด้านช่องทางการสื่อสาร ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์ทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขององค์กร

3) ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) ด้านช่องทางการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินงานและสภาพ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ควรศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขององค์กร

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2543). *การเมืองการบริหารไทย ภาระของชาติ*. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- บรรศักดิ์ อวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548) *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุพัฒ ภาสุโก. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์* (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พิบูลย์ แพนพา. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาธรรม.